

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ZΩΗ

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 107ον | Νοέμβριος 2017 | 4317

ΠΡΟΣΕΥΧΗ: ΤΟ ΟΞΥΓΟΝΟ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Χαράκτηρισαν τὴν προσευχὴν ὡς ἀνοικτὴ γραμμὴ ἐπικοινωνίας ἐπὶ εἰκοσιτετραῶρου βάσεως γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Μποροῦμε, σὲ ὅποια στιγμή θελήσουμε καὶ χωρὶς νὰ σηκώσουμε τὸ ἀκουστικό, νὰ ἐπικοινωνήσουμε ὄχι μὲ ἄνθρωπο, ἀλλὰ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Παντοδύναμο Θεοῦ, τὸν οὐράνιο Πατέρα. Αὐτὸ εἶναι ἡ προσευχὴ. Ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεο-Πατέρα.

Πόσο παραστατικὰ μᾶς παρουσιάζει τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια ὁ Εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης: **«Ἴδτε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν»**. Καὶ προσθέτει κάτι ἀσύλληπτο: **«Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὐπω ἐφανερῶθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι»** (Α' Ἰωάν. γ' 1-2). Εἴμαστε παιδιά του καὶ εἶναι Πατέρας μας. Κἀτι συγκινητικὸ καὶ τιμητικὸ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τῆς προσευχῆς. Δηλαδὴ μέσα στὸν Χριστιανισμὸ δὲν εἴμαστε ἀπλὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ ποὺ μᾶς ἔφερε στὸν κόσμον καὶ δὲν ἐνδιαφέρεται πᾶς γιὰ μᾶς. Εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ ἀγαπημένα. Φέρουμε μέσα μας τὸν θεϊκὸ σπινθήρα, τὴν πνοὴ τοῦ Θεοῦ, τὴν εἰκόνα Του, τὴν ἀθάνατη ψυχὴ. Εἴμαστε καλεσμένοι νὰ τοῦ μοιάσουμε, νὰ γίνουμε ὅμοιοί Του. Νὰ τὸν ἀτενίσουμε **«καθὼς ἐστι»**. Ἔχουμε γίνε **«θείας κοινωνοὶ φύσεως»** (Πέτρ. α' 4).

Ἐδῶ φαίνεται ἰδιαίτερα καὶ ἡ μεγάλη διαφορὰ μὲ τὶς ἄλλες θρησκείες. Ἐκεῖνες διδάσκουν τὴν τεχνικὴ τῆς προσευχῆς καὶ ἐξαντλοῦνται στὴ μεθόδουσά της. Τὰ τεχνικὰ μέσα καὶ οἱ σωματικὲς ἀσκήσεις παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στὴν αὐτοσυγκέντρωση, τὴν προσήλωση καὶ ἀνύψωση στὸ θεῖο. Τὸ ὑπερφυσικὸ στοιχεῖο ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸ φυσικὸ καὶ τεχνητὸ. Στὸν Χριστιανισμὸ τὰ πράγματα παίρνουν ἄλλη μορφή καὶ εἶναι ἀπλὰ. Ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴν υἱικὴ σχέση τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Τὶς σχέσεις τους δὲν τὶς καθορίζει καμιά τεχνικὴ. Εἶναι αὐθόρμητες. Τὶς καθορίζει ἡ ἀγάπη. Δὲν ἔχει ἀνάγκη τὸ παιδὶ νὰ διδαχθεῖ τὶς σχέσεις του μὲ τὸν πατέρα. Αἰσθάνεται ἔντονα τὴν ἀνάγκη τοῦ πατέρα. Φέρεται πρὸς τὸν πατέρα. Οἱ δεσμοὶ τῆς ἀγάπης εἶναι ἀδιάσπαστοι. Ἡ ἐμπιστοσύνη εἶναι πηγαία. Καὶ αὐτὸ δημιουργεῖ ἕνα κλίμα ψυχικοῦ ξεκουράσματος. Ἐτσι στὴν ἐπικοινωνία τοῦ ὁ πιστὸς μὲ τὸν οὐράνιο Πατέρα, ποὺ εἶναι τὸ πρόσωπο τῆς ὑπέροχης ἀγάπης του, αἰσθάνεται τὴν πιὸ

μεγάλαν εὐτυχίαν. Καὶ εἶναι ἡ προσευχὴ μιὰ πνευματικὴ ἀγαλλίαση συνεχῆς, χωρὶς περιορισμούς. Πλουτίζεται ἀδιάκοπα ἀπὸ τὴν ἀγάπην.

Ὅταν ὁ πιστὸς ἀπευθύνεται στὸν Θεὸ καὶ τὸν προσφωνεῖ μὲ τὴν πιὸ θερμὴ λέξη καὶ τὸν ὀνομάζει Πατέρα, ἀμέσως ἀναπτύσσεται ἀνάμεσά τους μιὰ μοναδικὴ οἰκειότητα. Αὐτὴ ἡ οἰκειότητα δίνει τὴ δυνατότητα ὄχι μιᾶς ψυχρῆς προσευχῆς, ἐνὸς τυπικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ μιᾶς ἀληθινῆς ἐπικοινωνίας, μιᾶς φιλικῆς ἀναστροφῆς, μιᾶς θερμῆς συνομιλίας τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Οἱ ἀποστάσεις ἐκμηδενίζονται. Δὲν ὑπάρχουν ἀποστάσεις ἀνάμεσα στὸν πατέρα καὶ τὸ παιδί.

Ἡ ἀγάπη τὶς ἐκμηδενίζει. Ἀφοῦ, λοιπόν, ἡ προσευχὴ εἶναι ἐπικοινωνία ἀγάπης παιδιοῦ πρὸς Πατέρα αὐτὸ καὶ μόνο μᾶς φανερῶνει τὴ σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν της. Ξεφεύγει πᾶς ἀπὸ τὰ γνωστὰ πλαίσια τοῦ ψυχροῦ καθήκοντος. Ἡ προσευχὴ, ὅπως καὶ ἡ ἀγάπη, δὲν εἶναι προσταγὴ. Δὲν εἶναι ἀπλῶς ὑποχρέωση καὶ καθῆκον οὔτε ἔστω προνόμιον. Εἶναι ἀνάγκη, *«ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ»* τῆς ψυχῆς. Εἶναι ἡ ἀναπνοὴ της, τὸ ὄξυγόνο της. Ὅπως τὸ ψάρι δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει παρὰ μέσα στὸ νερὸ, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει, ἂν δὲν κολυπάει ἀδιάκοπα μέσα στὸν ὠκεανὸ τῆς προσευχῆς, τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔλλειψή της ὑπογραμμίζει τὴν τραγικὴ ὀρφάνια τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔχει διακόψει τὴν ἐπικοινωνία του μὲ τὸν Θεὸ.

Ἡ προσευχὴ εἶναι ἀτμόσφαιρα, εἶναι ἡ φυσικὴ κατάσταση τῆς ψυχῆς. Ὁ πιστὸς δὲν σκέπτεται ἂν πρέπει νὰ ἀναπνεύσει ἢ ὄχι. Δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς ἀναπνοή. Ἐτσι καὶ ἡ ψυχὴ. Δὲν ζεῖ χωρὶς προσευχὴ. Πεθαίνει. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἔλεγε *«τοῦ Θεοῦ μνημονευτέον μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον»*. Καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος πρόσθετε: *«Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ σῶμα τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, αὐτὸ εἶναι καὶ γιὰ τὴν ψυχὴ ἡ προσευχὴ»*. Γιὰ μᾶς εἶναι ὄξυγόνο καὶ φῶς;

Ἡ προσευχὴ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὴν υἱικὴ σχέση τοῦ παιδιοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Τὶς σχέσεις τους δὲν τὶς καθορίζει καμιά τεχνικὴ. Εἶναι αὐθόρμητες. Τὶς καθορίζει ἡ ἀγάπη. Δὲν ἔχει ἀνάγκη τὸ παιδὶ νὰ διδαχθεῖ τὶς σχέσεις του μὲ τὸν πατέρα. Αἰσθάνεται ἔντονα τὴν ἀνάγκη τοῦ πατέρα.

Γνωρίζονται από τους καρπούς

Οί ψευδοπροφήτες, οί λαοπλάνοι, οί δημεγέρτες, οί ύποκριτές, πού χρησιμοποιοῦν τήν παραπλάνηση καί τὸ σόφισμα, ἔχουν πολλαπλασιασθεῖ ἐπικίνδυνα στὴν ἐποχή μας. Δεινοὶ συχνὰ ὀμιλητές, μὲ τὴ ρητορική τους δεινότητα, κατορθώνουν νὰ παραπλανοῦν καί νὰ παρασύρουν τὸν λαό. Μὲ ὠραιοποιημένα λεκτικὰ σχήματα, μὲ τὴ χρήση τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως, στήνουν ἐνέδρες καί παγιδεύουν ἰδεολογικὰ τὸν λαό. **«὘ν ὑποκρίσει ψευδολόγοι, κεκαυτηριασμένοι τὴν ἰδίαν συνείδησιν»** (Α' Τιμοθ. δ' 2), παρουσιάζονται ὡς κήρυκες τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀγάπης. Πολεμοκάπηλοι στὴν ψυχὴ, εἰρηνιστὲς στὰ λόγια. Ἐργάτες τῆς ἀδικίας, στραγαλιστὲς τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἐμφανίζονται ὡς διαπρύσιοι κήρυκες τῆς δικαιοσύνης. Καί ἡ ὑποκρισία δὲν ἔχει τὰ ὄριά της. Ἐπεκτείνεται καί στὸν θρησκευτικὸ χῶρο. Μὲ πόσο πόνο ἔγραφε ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιὰ τοὺς συνεσκιασμένους ὑποκριτὲς τῆς ἐποχῆς του: **«Οἱ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ»** (Β' Κορινθ. ια' 13).

Τοὺς συναντᾶει κανεὶς παντοῦ. Ὅχι μόνο σὲ δημόσια βήματα, μὲ κορύφωμα τὴν πολιτικὴ κονίστρα οὔτε ἀπλῶς σὲ διεθνεῖς ὀργανισμοὺς. Τοὺς βρίσκει σὰν μεγάλους δασκάλους, πού γνωρίζουν τὰ μυστικὰ τῆς ζωῆς, σὰν χαρισματοῦχους, σὰν

σύγχρονους μεσσίες, κατόχους κατ' ἀποκλειστικότητα τῆς σωτηρίας. Καί ὁ καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ἔχει τὴ δική του συνταγή. Ὑπόσχεται σήμερα τὸ ἄλφα, γιὰ νὰ τὸ ἀναίρεσει αὔριο μὲ τὸ ὠμέγα. Οἱ ὑποσχέσεις ἀτέλειωτες. Τὸ ἴδιο

Πῶς θὰ προφυλαχθεῖτε καὶ πῶς θὰ τοὺς ξεχωρίσετε τοὺς ψευδοπροφήτες; Ὑπάρχει τρόπος. Δὲν θὰ τοὺς κρίνετε ἀπὸ τὰ λόγια τους, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἀπὸ τὰ ἔργα τους. Ὑπάρχει συμφωνία λόγων καὶ ἔργων; Ὑπάρχει ταύτιση θεωρίας καὶ πράξεως;

καὶ οἱ ἀλληλοαναιρούμενες προφητεῖες. Ἴδιαίτερα ἡ πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ ζωὴ ὑποφέρουν ἀπὸ τὴν ὑποκρισία.

Ὁ Κύριος, πού γνώριζε καλὰ τὴν ἔλευση τέτοιων ἀνθρώπων, εἶχε προειδοποιήσει τοὺς μαθητὲς Του. Καί ἡ προειδοποίησή Του ἰσχύει γιὰ κάθε ἐποχὴ, γιὰ κάθε πιστὸ πού ἀναζητεῖ τὴν ἀλήθεια: **«Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες»** (Ματθ. ζ' 15).

Προσέχετε, λέει. Προσέχετε τοὺς ψευδοπροφήτες, τοὺς λαοπλάνους, αὐτοὺς πού ὑποκρίνονται, πού φοροῦν προσωπεῖα, πού ἔρχονται μὲ τὸ ἐξωτερικὸ ἐνδύμα τῆς ἀθωότητας, σὰν ἄκακα πρόβατα. Ἐτσι φαίνονται, ἔτσι παρουσιάζονται. Ἀπὸ μέσα ὅμως εἶναι ἄγρια, ἀρπακτικὰ ὄρνια, ἀδίστακτοι λύκοι. Μὴ σὰς ξεγελάει τὸ προσωπεῖο τῆς καλοσύνης, τῆς ἀρετῆς, τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῆς ψευδευλαβείας. Ὁ βίος τους εἶναι διεφθαρμένος, ὁ σκοπὸς τους ὑπου-

λος, τὰ σχέδιά τους καταστρεπτικά. Εἶναι λύκοι. Αὐτὸ τὰ λέει ὅλα. Εἶναι, δηλαδή, ἀδίστακτοι καὶ ἄπλοστοι. Ὁ λύκος πνίγει τὰ πρόβατα, ὅχι μόνο γιὰ νὰ φάει, ἀλλὰ καί γιὰ νὰ κορέσει τὴν αἰμοβόρα καὶ ἀρπακτικὴ του διάθεση.

Πῶς θὰ προφυλαχθεῖτε καὶ πῶς θὰ τοὺς ξεχωρίσετε; Ὑπάρχει τρόπος. Ἡ διάγνωση εἶναι ἀπλή, ἀκριβῶς γιὰτὶ **«μέχρι τῆς δορᾶς τὸ πρόβατον»**. Ἡ ἀποκάλυψή τους δὲν εἶναι δύσκολη. Τὸ κριτήριό ἀλάνθαστο: **«Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;»** (Ματθ. ζ' 16).

Δὲν θὰ τοὺς κρίνετε ἀπὸ τὰ λόγια τους, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἀπὸ τὰ ἔργα τους. Ὑπάρχει συμφωνία λόγων καὶ ἔργων; Ὑπάρχει ταύτιση θεωρίας καὶ πράξεως; Ἀγωνίζονται μὲ εἰλικρίνεια, μὲ ἀνιδιοτέλεια, μὲ τιμιότητα νὰ ἐφαρμόσουν αὐτὰ πού ἀφειδῶς ὑπόσχονται καὶ διακηρύττουν; Τὸ πρόβλημα δὲν βρίσκεται στὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Ἄν δηλαδὴ καὶ αὐτοὶ ὡς ἀνθρώποι ἀδύνατοι πέφτουν. Τὸ πρόβλημα βρίσκεται στὴν ὑποκρισία, στὴν κρυψίνοια, στὴν ἐξαπάτηση, στὴν ἰδιοτέλεια, στὴν σκοπιμότητα, πού «ἀγιάζει τὰ μέσα».

«Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσθε αὐτούς». Ποιοὶ εἶναι οἱ καρποί; Ὁ εἰλικρινὴς ἀνθρώπος ὅ,τι ἐξάγει ἀπὸ τὴν καρδιά του, ὅ,τι προφέρουν τὰ χεῖλη του, ὅ,τι παρουσιάζει μὲ τὴν ἀναστροφή του, πηγάζει καὶ ἐκχέεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ του ὑπαρξή, ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ του πλοῦτο, ἀπὸ τὴν καλὴ του διάθεση. Εἶναι εἰλικρινὴς καὶ ἀνιδιοτελής. Δὲν κολακεύει τὰ πάθη οὔτε ὑποθάλλει ἀδυναμίες. Διακηρύττει τὴν ἀλήθεια. Καλεῖ σὲ θυσίες, στὶς ὁποῖες αὐτὸς πρῶτος ὑποβάλλεται.

Ἐνα καλὸ δένδρο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ δώσει καλοὺς καρπούς. Μιὰ καλὴ ἰδέα εἶναι ἐπόμενο νὰ παράγει ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, νὰ ὀδηγεῖ σὲ σωστοὺς δρόμους. Ἐνας ἀνιδιοτελής ἐργάτης τῆς ἀλήθειας δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ βοηθᾶει τοὺς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς καλλιεργεῖ στὴν ἀρετὴ, στὴν ἀγάπη, στὴ δικαιοσύνη, νὰ ἀναπτύσσει μέσα τους τὴν εἰλικρίνεια, τὴν τιμιότητα. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιάζεται ὡς εἰρηνοποιός, ὅταν, εὐκαίρως ἀκαίρως, προκαλεῖ μὲ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα του καὶ ἐξάπτει τὰ πάθη καὶ φουντώνει τὸ μῖσος, τὴν ἔχθρα, τὴν ἀντιπάθεια;

Νά, λοιπόν, τὸ μυστικόν. Νὰ τὸ ἀσφαλὲς κριτήριό τῆς γνησιότητας: Οἱ καλοί, οἱ ὠριμοί, οἱ πλούσιοι καρποί. Ὑπάρχουν; Ὑπάρχει ἐγγύηση. Εἶναι ἀπόδειξη. Δὲν ὑπάρχουν καρποὶ καὶ ὑπάρχουν μόνο λόγια; **«Προσέχετε»** μᾶς λέει ὁ Κύριος. Φυλαχθεῖτε. Φυλακὴ καὶ ἐπιφυλακὴ νὰ μὴ πιαστεῖτε στὸν ὕπνο. Νὰ μὴν ἀπατηθεῖτε καὶ ἐξαπατηθεῖτε. Μὴ τὸ ξεχνᾶτε: **«Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσθε αὐτούς»**. Τίποτα πιὸ ἀπλὸ καὶ ἀσφαλές.

Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε μερικὲς ἀπὸ τὶς ὑπουλες καὶ ἐπικίνδυνες αἰρετικὲς δοξασίες: Χιλιαστὲς, Σαϊεντολόγοι, Νεοεποχιστὲς, Μορμόνοι, σκοτεινὰ δόγματα τῆς Ἀνατολῆς, ἀρρωστημένοι μυστικισμοί, Ὑπερβατικὴ σκέψη, μαγεῖες καὶ ποικίλες σκοταδιστικὲς τελετές.

ΜΕΤΑΚΙΝΕΙ ΚΑΙ ΒΟΥΝΑ

ΕΙΝΑΙ δυνατόν νὰ μετακινήσουμε ἕνα βουνό; Νὰ τὸ διατάξουμε καὶ νὰ ὑπακούσει στὶς διαταγές μας; Νὰ τοῦ ποῦμε νὰ κινηθεῖ καὶ νὰ πέσει στὴ θάλασσα καὶ αὐτὸ νὰ μὴν ἀρνηθεῖ; Φαίνεται ἀπίστευτο, ἀδύνατο, ἀπραγματοποίητο. Καὶ ὅμως μὲ τὴν πίστη γίνεται πιστευτὸ καὶ δυνατό. Μᾶς τὸ διαβεβαίωσε δύο φορές ὁ Κύριος. Στὴν πρώτη περίπτωση οἱ μαθητὲς δὲν μπόρεσαν νὰ θεραπεύσουν ἕνα δύστυχο παλικάρι. Ὁ Κύριος μὲ τὴ θεϊκὴ Του δύναμη ἔδωξε τὸ δαιμόνιο. **«Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;**

Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μεταβῆθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν» (Ματθ. ιζ' 19-20). Στὸ «**διατί**» τῶν μαθητῶν ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰησοῦ εἶναι σαφὴς καὶ κατηγορηματικὴ. Δὲν μπορέσατε νὰ βγάλετε τὸ δαιμόνιο **«διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν»**. Σᾶς λείπει ἡ πίστις. Ἐκεῖ βρίσκεται τὸ μυστικὸ καὶ ἡ ἀπάντησις, ἡ ἐρμηνεῖα τῆς ἀποτυχίας σας. Γιατί ἂν εἶχατε πίστις θερμὴ καὶ δυνατὴ σὰν τὸ μικρὸ σπόρο τοῦ σιναπιοῦ, σᾶς τὸ βεβαιώσω, θὰ μπορούσατε ὄχι μόνον τὸν νέο νὰ θεραπεύσετε, ἀλλὰ θὰ λέγατε στὸ βουνὸ αὐτό, πῆγαινε ἀπὸ ἐδῶ ἐκεῖ καὶ θὰ πῆγαινε. Καὶ τίποτα δὲν θὰ ἦταν γιὰ σᾶς ἀδύνατο.

Στὴν δευτέρῃ περιπτώσει **«ιδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· πῶς παρακρήμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἶπτε ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται»** (Ματθ. κα' 20-21). Θαυμάζουν οἱ μαθητὲς πῶς ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη ξεράθηκε ἡ συκία. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς βεβαιώνει πῶς μὲ τὴν ἀταλάντευτη πίστιν, μὲ τὴν ἀκλόνητη ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνον τὸ θαῦμα τῆς συκίας θὰ μπορούν νὰ κάνουν, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ βουνὸ θὰ εἶναι σὲ θέσι νὰ μετακινουῖν.

Μὲ τὴν πίστιν καὶ τὰ βουνὰ μετακινουῖνται. Καὶ δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ θεωρητικὴ ἀλήθεια, ἀλλὰ γιὰ μιὰ καθημερινὴ πραγματικότητα, παλιὰ καὶ σύγχρονη. Ναί, μπορούμε κι ἐμεῖς, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ πιστοί, χθὲς καὶ σήμερα, νὰ μετακινήσουμε ἕνα βουνό. Νὰ τὸ πᾶμε ὅπου θέλουμε. Νὰ τὸ ρίζουμε στὴ θάλασσα. Μὲ μιὰ προϋπόθεσις. Μᾶς τὴν τόνισε ὁ Κύριος. Μὲ τὴν πίστιν, τὴν πίστιν τὴν σταθερή,

τὴν ἀκλόνητη. Τὴν πίστιν ποὺ δὲν ἀφήνει τὸν δισταγμὸ καὶ τὴν ἀμφιβολία νὰ τρυπώσουν μέσα στὴν ψυχὴ καὶ νὰ τὴν ὑπονομεύσουν. Αὐτὴ ἡ πίστιν χρειάζεται. Αὐτὴ ἡ πίστιν μετακινεῖ βουνά. Ποιὰ ὄρη μετακινήθηκαν μέχρι σήμερα μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως, θὰ ρωτήσῃ κανεὶς; Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ ἔχετε καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἀπαντοῦσε ὁ ἴδιος: **«Εἰ δὲ λέγεις ποῦ ὄρος μετέθηκαν; Ἐκεῖνο ἂν εἶποιμι, ὅτι πολλῶ μείζονα ἐποίησαν, μυρίους νεκροὺς ἀναστήσαντες. Οὐδὲ γὰρ ἴσον, ὄρος μεταστῆναι καὶ θάνατον ἀπὸ σώματος κινήσαι»**. Ἀπὸ τὴν μετακίνηση ἐνὸς βουνοῦ οἱ Ἀπόστολοι ἔκαναν ἀκόμα μεγα-

λύτερα θαύματα. Ἡ δὲ εἶναι μεγαλύτερο θαῦμα ἡ ἀνάστασις νεκρῶν, ποὺ τόσες πραγματοποιήσαν μὲ τὴν δύναμιν τῆς πίστεως; Καὶ ἀσφαλῶς δὲν εἶναι τὸ ἴδιο νὰ μετακινήσεις ὄρος ἀπὸ τὸ νὰ μετακινήσεις τὸν θάνατο.

Ναί, ἡ πίστιν μετακινεῖ βουνά. Μετακινεῖ καὶ ρίχνει στὴν θάλασσα καὶ παραμερίζει καὶ ἐξαφανίζει τὰ βουνὰ τῶν δυσκολιῶν. Βουνὸ μοιάζει τὸ πάθος, τόσο συχνά, ποὺ πιέζει τὰ στήθη καὶ συνθλίβει τὴν ψυχὴ καὶ ἐξουθενώνει τὸν ἄνθρωπο. Βουνὸ μοιάζει γιὰ τοὺς ταλαίπωρους γονεῖς τὸ πάθος τῶν ναρκωτικῶν ποὺ ἔχει κυριεύσει τὸ παιδί τους καὶ τὸ τυραννεῖ καὶ **«κακῶς πάσχει»**. Βουνὸ φαίνεται τὸ πάθος τοῦ ἀλκοόλ, τῆς ἀνηθικότητας, τοῦ χρήματος ποὺ καταρρακώνει ἀξιοπρέπεια, αὐτοσεβασμὸ καὶ ἀφαιρεῖ κάθε ἠθικὴ εὐαισθησία. Καὶ πόσα ἄλλα!

Ἔ, λοιπόν, σὲ ὅλες αὐτές, τὶς συχνὰ δραματικὲς στιγμὲς, ἀντηχεῖ ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου μας: **Ἄν ἔχετε πίστιν μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ μετακινήσετε βουνά.** Μὲ τὴν πίστιν θὰ πεῖτε στὸ βουνὸ αὐτὸ ποὺ ὀρθώνεται σήμερα μπροστά σας μὲ τὴ μορφή ὁποιοῦδήποτε πάθους, τοῦ πάθους ποὺ βασανίζει τὸ παιδί σας, τὸν ἄνδρα σας, τὴ γυναίκα σας, τὸν φίλο σας, μετακινήσου καὶ πέσε στὴ θάλασσα καὶ θὰ μετακινήθῃ. Τὰ ἀδύνατα θὰ γίνουν δυνατά. Ἡ χαρὰ θὰ ξανανθίσει καὶ ἡ εἰρήνη καὶ πάλι θὰ ἐγκρασταθεῖ στὶς καρδιές.

Ναί, ἡ πίστιν μετακινεῖ βουνά. Μετακινεῖ καὶ ρίχνει στὴν θάλασσα καὶ παραμερίζει καὶ ἐξαφανίζει τὰ βουνὰ τῶν δυσκολιῶν. Σὲ ὅλες τὶς συχνὰ δραματικὲς στιγμὲς, ἀντηχεῖ ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου μας: Ἄν ἔχετε πίστιν μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ μετακινήσετε βουνά.

«Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοῦ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκί καυχῶσινται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ Ε΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ιστ' 19-31

ἑσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν».

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΜΑΣ

«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου...»

Στους Γαλάτες γράφει με πόνο ψυχῆς ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Οἱ Ἰουδαίζοντες ψευτοδιδάσκαλοι τοὺς εἶχαν παρασύρει νὰ τηροῦν διάφορες διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Μεγάλο πρόβλημα ἦταν γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν ἀποστολικῶν χρόνων οἱ Χριστιανοί, ποὺ προέρχονταν ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν Ἰουδαίων. Ἐξακολουθοῦσαν νὰ πιστεύουν καὶ νὰ τηροῦν διάφορες τελετουργικὲς διατάξεις τοῦ Νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὶς θεωροῦσαν ἀπαραίτητες γιὰ τὴ σωτηρία καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὶς ἐπιβάλλουν καὶ στοὺς ἄλλους Χριστιανοὺς ποὺ ἦταν προηγουμένως εἰδωλόλατρες. Τὸ καύχημά τους ἦταν ἡ τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου καὶ ἡ περιτομή, ποὺ εἶχαν ἐπιβάλλει καὶ στοὺς Γαλάτες. Σ' αὐτὸ τὸ ψευτικὸ καύχημα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπαντᾷ μὲ μιὰ ἄλλη καύχηση ποὺ εἶναι γνήσια χριστιανική: τὴν καύχηση γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου.

Τὸ καύχημα τοῦ Παύλου.

Πηγὴ καυχίσεως εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν Ἀπόστολό μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε ἀληθινὸ Χριστιανό. Καὶ πρῶτα-πρῶτα γιὰ τὴν ἐκφράζει τὴ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Καυχόμεστε γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου σημαίνει, πὼς νιώθουμε ἱερὴ καύχηση γιὰ τὴν ἀπεριόριστη ἀγάπη ποὺ ἔδειξε ὁ Θεὸς Πατέρας γιὰ μᾶς τὰ ἁμαρτωλὰ παιδιά Του: «**Συννίστησι τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε**» (Ρωμ. ε' 8). Τὸν μονογενῆ Υἱὸ τοῦ ὁ Θεὸς τὸν θυσίασε ἐπάνω στὸν Σταυρὸ, γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσει καὶ νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν αἰώνια καταδίκη. Αὐτὴ ἡ μεγάλη θυσία φανερώνει καὶ τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ κάθε ἀνθρώπου. «**Τί εἶναι τὸ καύχημα τοῦ Σταυροῦ;**» ρωτᾷ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος καὶ ἀπαντᾷ: «**Ὅτι ὁ Χριστὸς γιὰ μένα ἔλαβε δούλου μορφὴ. Καὶ ἔπαθε γιὰ μένα τὸν δούλο, τὸν ἐχθρό, τὸν ἀγνώμονα. Ἀλλὰ τόσο πολὺ μὲ ἀγάπησε, ποὺ καὶ τὸν ἑαυτοῦ θυσίασε γιὰ μένα.**»

Ἀκόμα καυχόμεστε γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χρι-

στοῦ μας, γιὰ τὴν εἶναι ἡ ἐλπίδα μας καὶ τὸ στήριγμά μας. Στὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου μας στηρίζονται ὅλες οἱ ἐλπίδες μας. Εἶναι τὸ μυστήριό τῆς πίστεως καὶ ἡ δύναμη τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς στήθηκε ὁ Σταυρὸς μπορούμε κι ἐμεῖς νὰ ἐλπίζουμε στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σταυρὸς ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλῆ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀπεριόριστη εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ. Προσβλέποντας στὸν Σταυρὸ μπορούμε νὰ προσεγγίζουμε μὲ παρρησία στὸν θρόνο τῆς χάριτος. (Ἐβρ. δ' 16). Ἐπάνω στὸν Σταυρὸ δόθηκε ἡ πῖδὸ συγκλονιστικὴ μάχη. Στὸν Σταυρὸ ἐπάνω νικῆθηκε ὁ Διάβολος. «**Σημεῖόν ἐστι μέγιστον**» ὁ Σταυρὸς, γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Πα-

λαμᾶς, «*καὶ τρόπαιον Χριστοῦ κατὰ τοῦ διαβόλου...*»

Καὶ δικό μας καύχημα.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ 21ου αἰῶνα καυχᾶται γιὰ πολλὰ ἐπιτεύγματά του, ὄχι ὅμως γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Καυχᾶται γιὰ τὶς ἀνακαλύψεις του, τὴν τεράστια πρόοδό του στὴν σύγχρονη τεχνολογία. Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ ἐλάχιστα μπορούν νὰ τοῦ προσφέρουν στὴν ἀντιμετώπιση καὶ λύση τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ζωῆς. Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ ἀκαταμάχητη δύναμη ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ αὐτὸν ἀποτελοῦν τὸ στήριγμα, τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ καύχημα τοῦ κάθε πιστοῦ. Στὶς κρίσιμες ὥρες τῆς δοκιμασίας καὶ τοῦ σκληροῦ ἀγῶνα ἀπὸ ἐκεῖ ἀντλεῖ τὸ θάρρος. Σηκώνοντας τὸν σταυρὸ του δὲν λυγίζει, γιὰ τὴν γνωρίζει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς «**κοινωνὸς τῆς παρακλήσεως**» τοῦ Χριστοῦ, ἂν δὲν γίνεται καὶ κοινωνὸς τῶν «**παθημάτων**» Του. Καυχᾶται καὶ χαίρει καὶ ποτὲ δὲν ἀπογοπεύεται, γιὰ τὴν ἀτενίζοντας τὸν σταυρωμένο Κύριο παίρνει τὴν δύναμη νὰ προχωρεῖ. Ἄν οἱ ἄνθρωποι ποὺ στήριξαν τὶς ἐλπίδες τους στὸν κόσμον καὶ στὰ τοῦ κόσμου γνώρισαν τὴν τραγικότητα τῶν διαψευσμένων ἐλπίδων, ὁ Χριστιανὸς ἀτενίζει πέρα ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ νὰ ροδοχαράξει τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως. Γι' αὐτὸ καυχᾶται γιὰ τὸν Σταυρὸ, τὸ τρόπαιο τῆς νίκης.

«Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΗΉ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Κορ. θ΄ 6-11
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ι΄ 25-37

περισευήτε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, καθὼς γέγραπται ἑσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν».

ΤΟ ΚΑΛΟ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΛΩΣ

«Ἰλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός».

Ὁ πιστὸς Χριστιανὸς δὲν κλείνεται ποτὲ στὰ στενὰ πλαίσια τοῦ καθήκοντος. Ἡ ζωὴ του ἀπλώνεται πέρα ἀπ' αὐτά, σὲ κάτι πλατύτερο καὶ οὐσιαστικότερο. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ ὅσα μᾶς λέει σήμερα, ζητάει νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὸ τυπικὸ καθῆκον καὶ νὰ μᾶς ἀνεβάσει στὴ σφαῖρα τοῦ χριστιανικοῦ χρέους. Τὸ θέμα ποὺ τὸν ἀπασχολεῖ εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ἡ γενναιοδωρὴ προσφορά. Θέλει οἱ Χριστιανοί, ὄχι μόνο νὰ κάνουν τὸ καλὸ, ἀλλὰ νὰ καταλάβουν ὅτι χρέος τους εἶναι, τὸ καλὸ νὰ γίνεται καλῶς, μὲ προθυμία καὶ εὐχάριστη διάθεση.

Οἱ παγίδες.

Ὁ ἐμπνευστὴς κάθε νοθείας, ὁ Διάβολος, ζητάει νὰ νοθεύσει καὶ νὰ μολύνει καὶ τὰ πιὸ ἱερὰ ἔργα, ὅπως εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλεημοσύνη. Γι' αὐτὸ στήνει παγίδες στοὺς Χριστιανούς. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ἀναφέρει δυὸ τέτοιες σήμερα. Ἡ μιὰ εἶναι ἡ λύπη. Μπορεῖ νὰ δώσει κάποιος, ἀλλὰ νὰ δώσει μὲ στενοχώρια, μὲ δυσανεξία, ὄχι μὲ τὴν καρδιά του. Νὰ δίνει καὶ νὰ στενοχωρεῖται. Ὁ πονηρὸς τοῦ φέρνει λύπη ὄχι μόνο πρὶν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀγαθοεργία. Τοῦ βάζει φόβους καὶ τοῦ φέρνει σκέψεις: Δῶσε σήμερα, δῶσε αὔριο, στὸ τέλος θὰ μείνεις ἐστὶ φτωχός. Καθὼς δεχόμαστε αὐτὴ τὴν λύπη, μολύνουμε τὴν ἐλεημοσύνη μας. Χάνουμε τὸ καλὸ ποὺ κάνουμε. Γι' αὐτὸ ὑπογραμμίζει ὁ Ἀπόστολος: Προσοχή, μὴ δίνεις **«ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης»**.

Ἡ ἀνάγκη εἶναι ἡ δευτέρη παγίδα. Εἶναι οἱ περιπτώσεις ποὺ δίνουμε κάτι ἀπὸ πίεση, ντροπή. Προσφέρουμε γιὰ νὰ ξεφορτωθοῦμε τὸν ἀδελφὸ μας ποὺ ἔχει ἀνάγκες. Καὶ ξεχνᾶμε πὼς στὸ πρόσωπό του εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ποὺ μᾶς εἶπε: **«ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε»** (Ματθ. κε' 40). Καὶ ἡ συμπεριφορὰ αὐτή, πέρα ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ μας, φθάνει στὸν ἴδιο τὸν Χριστό. Προσοχὴ γι' αὐτὸ στὶς παγίδες τοῦ ἐχθροῦ, γιὰ νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὰ δόκανα τῆς λύπης ἢ τῆς ἀνάγκης. Ἡ ἐξωτερικὴ πίεση νὰ γίνῃ ἀνάγκη τῆς ψυχῆς. Ἔτσι ὑπερβαίνουμε τὸ ἀπλὸ τυπικὸ καθῆκον καὶ μπαίνουμε στὴν περιοχὴ τοῦ χριστιανικοῦ χρέους. Ὅφειλουμε νὰ προσφέρουμε ἀφοῦ πήραμε τόσα ἀπὸ τὸν Θεό.

Μὲ καλοσύνη.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὑπογραμμίζει: **«Ἰλαρὸν δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός»**. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ εὐλογεῖ αὐτὸν ποὺ δίνει χωρὶς νὰ πληγώνει, δίχως νὰ προσβάλλει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἄλλου. Ἀγαπᾷ αὐτὸν ποὺ προσφέρει γενναιοδωρὰ καὶ καλόκαρδα, ἀπλόχερα, χαμογελαστά, μὲ ἰλαρότητα. Δὲν ἔχει τόση σημασία τί θὰ δώσει κανεὶς. Ὁ Κύριος ὑπολογίζει τὸ πὼς θὰ τὸ δώσει. Τὴν προαίρεσή του.

Στὸ γαζοφυλάκιο τοῦ Ναοῦ ἔβλεπε ὁ Κύριος νὰ πλησιάζουν πολλοὶ καὶ νὰ ρίχνουν ἐπιδεικτικὰ τὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρὰ νομίσματά τους. Δὲν ἐνθουσιάσθηκε ὅμως ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἀπὸ αὐτὲς τὶς εἰσφορές. Τὶς παρακολουθεῖ σιωπηλός. Μόλις ὅμως βλέπει τὴ δωρεὰ μιᾶς χήρας ποὺ δειλὰ-δειλὰ ἔριξε ἓνα δίλεπτο, τότε ἡ ἐλεημοσύνη ἐκείνης τῆς φτωχῆς κίνησε σὲ ἐγκώμια καὶ ἐπαίνους τὸ στόμα τοῦ Κυρίου. Λίγο πρόσφερε ἡ φτωχὴ χήρα. Τὸ ἔδωσε ὅμως μὲ εὐχαρίστηση, παρ' ὅλο ποὺ αὐτὸ ἦταν ὅλο τὸ βίός της, ὅλη ἡ περιουσία της. **«Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν»**.

Ὁ κόσμος μας σήμερα ἰδιαίτερα ἔχει ἀνάγκη νὰ δεῖ στὰ πρόσωπα τῶν Χριστιανῶν ἔμπρακτὴ τὴν ἀγάπη, τὴ μεγαλόδωρη, τὴ γενναιοδωρὴ, τὴν ἀπλόχερη. Νὰ παρουσιάσουμε καὶ νὰ ἀποδείξουμε ἔμπρακτα, πὼς ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη δὲν εἶναι ἀπλὸς συναισθηματισμὸς καὶ ὠραιολογία, ἀλλὰ θυσία, δόσιμο ἰλαρὸ ὀλόκληρου τοῦ ἑαυτοῦ μας. Δὲν εἶναι **«νόμος»** ἢ **«ἐντολή»**. Εἶναι ἀνταύγεια ἐκείνης τῆς χρηστότητας καὶ τῆς φιλανθρωπίας ποὺ φανερώθηκε στὸν κόσμον μὲ τὴ σάρκωση τοῦ Θεοῦ.

Ἄν ὁ σύγχρονος κουρασμένος καὶ ἀπογοητευμένος ἄνθρωπος, ἀποφάσιζε νὰ σπάσει τὰ δεσμὰ τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ του, τότε θὰ εὑρίσκει στὴν ἀνιδιόστελὴ προσφορά, στὴν ἐκ ψυχῆς, μὲ ἰλαρότητα, ἀγάπη, τὴ λύση καὶ τῶν δικῶν του προβλημάτων. Γιατὶ ἡ ἀγάπη ποὺ προσφέρεται, ἀντανακλᾶται σ' ἐκεῖνον ποὺ τὴν προσφέρει πολλαπλάσια. Καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν πιὸ βαθιὰ ἱκανοποίηση. Εἶναι τὸ εὐκρατο κλίμα ὄχι μόνο γιὰ ὁμορφες ἀνθρώπινες σχέσεις, ἀλλὰ καὶ γιὰ μιὰ καλύτερη ψυχικὴ ὑγεία καὶ ἰσορροπία.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

‘Ο θρίαμβος τῆς πίστεως

«Ἐχει θεϊκὴ προέλευση ὁ Χριστιανισμός; Καὶ ἄλλες θρησκείες ἰσχυρίζονται κάτι τέτοιο. Σὲ μερικές ἀπὸ αὐτὲς βρίσκουμε καὶ ἀξίολογα στοιχεῖα. Ποιὲς ἀποδείξεις ἔχουμε γιὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ;»

Καὶ ἄλλοτε μιλήσαμε γιὰ τὴ μοναδικότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι μία ἀπὸ τὶς πολλὲς θρησκείες. Εἶναι ἡ θρησκεία, ἡ ἐξ ἀποκαλύψεως θρησκεία. Δὲν ἀνακαλύπτει, δηλαδὴ, ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεό. Ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται στοὺς ἀνθρώπους. Γι’ αὐτὸ καὶ ξεφεύγει τελείως ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ κριτήρια. Εἰσέρχεται στὸ κῶρο τοῦ θαύματος. Εἶναι ὁ ἴδιος ἓνα θαῦμα. Θαῦμα ἀληθινὸ εἶναι καὶ ἡ ἐπικρατίει του. Καὶ μόνο αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ ἀποδείξει τὴ θεϊκὴ προέλευσή του.

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε τὸν Χριστιανισμὸ στὸ ξεκίνημά του; Τί πιθανότητες ἐπικρατήσεως εἶχε, ἂν τὸν δοῦμε μὲ ἀνθρώπινα κριτήρια; Ἔνα νήπιο ποὺ γεννιέται μέσα σὲ μία φάτνη, χωρὶς ἰσχυροὺς προστατές, μὲ δυὸ φτωχοὺς γονεῖς στὸ πλάι του, ποὺ θὰ περάσει τὴ ζωὴ του στὴν ἀφάνεια, εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ ἀνατρέψῃ ἓνα πανίσχυρο κατεστημένο; Τὰ διάφορα συστήματα -φιλοσοφικά, πολιτικά, θρησκευτικά- χρειάζονται ἓνα βῆμα γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἓνα φανατισμένο πλῆθος γιὰ νὰ ἐπιβληθοῦν, μιὰ κοσμικὴ ἐξουσία γιὰ νὰ ἐπικρατήσουν. Ὁ Χριστιανισμὸς χρησιμοποίησε γιὰ βῆμα ὑψηλὸ ἓνα σταυρὸ, τὸ σύμβολο τῆς ὑπέρτατης θυσίας καὶ ἀγάπης. Ποιὸ τὸ ἐπιτελεῖο του; Τόσο πολυάριθμο ὥστε νὰ μετριέται στὰ δάχτυλα τῶν δυὸ χειρῶν. Τόσο ἔνδοξο ὥστε ἡ φήμη του νὰ μὴν ἔχει βγεῖ πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Καπερναοῦμ. Τόσο ἰσχυρὸ ὥστε νὰ μὴ διαθέτει γιὰ ὄπλισμό του τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ σύνεργα τῆς ψαρκῆς. Τόσο μορφωμένο, ὅση μὀρφωση μπορούσαν νὰ διαθέτουν τότε οἱ ἀπλοῖκοι ψαράδες.

Καὶ ὅμως ἡ ἄσχημη καὶ ἀνίσχυρη αὐτὴ κούφτα τῶν ἀνθρώπων θὰ ἔλθει μὲ μοναδικὲς καὶ πρωτοφανεῖς ἀπαιτήσεις. Θὰ ἔλθει ὄχι ἀπλῶς νὰ ἀνατρέψῃ τὴν κοινωνικὴ κατάσταση οὔτε ἀκόμα νὰ ὑποτάξῃ μὲ βίαια μέσα τὸν κόσμον. Θὰ ἐπιδιώξῃ κάτι ἀσύγκριτα πῶς δύσκολο καὶ πῶς μεγάλο. Νὰ κατακτήσῃ ὄχι τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὶς καρδιές. Νὰ ἰδρῦσῃ ὄχι κοσμικὴ βασιλεία, ἀλλὰ βασιλεῖο ψυχῶν. Πῶς θὰ πετύχει ἓνα τόσο μεγάλο στόχο; Μὲ τί μέσα θὰ φθάσῃ στὸν ὑψηλὸ αὐτὸ σκοπὸ; Ὅχι φυσικὰ μὲ κολακεῖες καὶ ὑποσχέσεις οὔτε μὲ ὑλικά μέσα, ἀνθρώπινα τεχνάσματα καὶ φιλοσοφικὲς θεωρίες. Θὰ καλέσῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸν ἀκολουθήσουν μὲ αὐταπάρνηση καὶ αὐτοθυσία. Δύσκολο καὶ παράλογο ἔργο φαίνεται στὴν ἀνθρώπινη λογικὴ. Τόλμημα παράτολμο γιὰ τὶς περιορισμένους ἀνθρώπινες δυνατότητες. Πᾶς, δηλαδὴ, νὰ χτίσεις οὐρανοζύστη χωρὶς ὑλικά. Δώδεκα

ψαράδες, χωρὶς ἐφόδια, πᾶνε νὰ ἀντιμετωπίσουν ἓνα κόσμον ποὺ καυχᾶται γιὰ τὴ μὀρφωση καὶ τὴν ἰσχὺ του! Καὶ ὅμως ὁ μικρὸς Δαβὶδ δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν πανίσχυρο Γολιάθ.

Ἔτσι ἔγινε. Οἱ μεγάλοι τῆς γῆς γιὰ νὰ συγκεντρώσουν ὀπαδοὺς κολακεύουν τὰ πάθη, ὑποθάλλουν τὶς ἀδυναμίες, δίνουν εὐκόλες ὑποσχέσεις. Ὁ Χριστὸς κάλεσε σὲ θυσίες. Στὴν πῶς μεγάλη θυσία ποὺ μπορούσε νὰ συλλάβῃ τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα. Ὅποιος θέλει νὰ γίνῃ μαθητὴς μου καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ πιστά, πρέπει νὰ τὸ πάρῃ ἀπόφαση, ὅτι θὰ ἀπαρνηθῇ ὄχι τοὺς ἄλλους, ὄχι τὰ κτήματά του καὶ τὰ ἀγαθὰ του, ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸ του.

Δὲν καλοπιάνει τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ. Μιλάει καθαρὰ τὴ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας. Δὲν θέλει νὰ σέρνει πίσω του δούλους, ἄβουλα καὶ ἀνεύθυνα πλάσματα. Θέλει νὰ τὸν ἀκολουθοῦν συνειδητοὶ πιστοὶ, ἀλύγιστοι ἀγωνιστές, ἐλεύθεροι ἄνθρωποι. **«Ὅστις θέλει...»** θὰ βροντοφωνήσῃ στοὺς ἀνθρώπους ὄλων τῶν ἐποχῶν. Ὅποιος θέλει. Κανένα δὲν βιάζω. Ἡ παράταξη ἡ χριστιανικὴ εἶναι ἐρμυκτικὰ κλεισμένη στὴ βία. Θρησκεία τῆς ἐλευθερίας, θρησκεία ἐλευθερῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἡ θρησκεία τῶν υἱῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. **«Ἦμεῖς ἐπ’ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελφοί»** θὰ ἐπαναλάβῃ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

Προσκλητῆριο ἐλευθερίας ἀπευθύνει πάντοτε ὁ Χριστὸς. Τί μᾶς λέει; Ὅποιος ἐλεύθερα καὶ ἀβίαστα πάρῃ τὴν ἀπόφαση νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, θὰ γνωρίζῃ ὅτι τὸν περιμένουν ἀγῶνες σκληροί. Δὲν σᾶς προσκαλῶ στὸ συμπόσιο τῶν ὀλυμπιονικῶν, σᾶς προσκαλῶ στὴν πνευματικὴ ὀλυμπιάδα καὶ στὸν ἀγωνιστικὸ στίβον της. Δὲν μοιράζω χρυσοποικίλους θρόνους, προσφέρω τὸν σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου. Εἴσατε ἀποφασισμένοι; Τότε ἀκολουθήστε μὲ ἐλεύθερα. Δὲν εἴσατε πρόθυμοι σὲ θυσίες; Τότε **«οὐ δύνασθὲ μου εἶναι μαθηταί»**.

Καὶ πράγματι. Μόλις θὰ ξεκινήσῃ ἡ πρώτη ἐκείνη ὀλιγάριθμη παράταξη, θὰ βρεθῇ ἀντιμέτωπη μὲ τὴν πῶς στυγνὴ τυραννία. Ἀντίπαλοι ὄλοι. Σύμμαχος κανείς. Οὔτε ἡ θρησκευτικὴ ἡγεσία. Ἡ μᾶλλον πρώτη αὐτὴ στρέφῃ ἀδίστακτα τὰ βέλη της. Θὰ πολεμήσῃ μὲ μανία τὸν πῶς καὶ ταπεινὸ Ἀρχηγό της. Τὴν ἴδια πολεμικὴ θὰ ἀσκῆσῃ καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία. Μὲ τὶς ἴδιες διαθέσεις θὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ἡ ξεστρατισμένη φιλοσοφικὴ σκέψη καὶ πόσοι ἄλλοι!

Καὶ ὅμως τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ μείνει, γιὰ νὰ σαλπίζει ὅτι δὲν εἶναι ἔργο ἀνθρώπινο, ἀλλὰ θεϊκό. Ὁ θρίαμβος τῆς πίστεως εἶναι τὸ πῶς μεγάλο γεγονός τῆς ἱστορίας. Ἔνας θρίαμβος ποὺ στηρίζεται στὴν ἠθικὴ ὁμορφία καὶ στὴν θεϊκὴ χάρη τῆς μοναδικῆς θρησκείας. Τρανὴ ἀπόδειξη τῆς θείας προελεύσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ θαυμαστὴ ἐπικρατίει του.

Στή χαρά μας ό Θεός

Ό Δανός φιλόσοφος καί θεολόγος Κίρκεγκαρντ εΐχε πεΐ μιὰ φράση πού προκαλεΐ άπορία καί πολλά έρωτηματικά: «*Κάθε άνθρωπος πού θέλει πραγματικά να έχει στενή έπικοινωνία με τον Θεό και να συνναστρέφεται μαζί Του, δεν έχει παρά να είναι πάντοτε χαρούμενος*».

Γνωρίζαμε πώς για να πλησιάσεις τον Θεό, να έχεις στενές υΐικές σχέσεις καί να έπικοινωνεις μαζί Του **«έν πνεύματι καί αληθεία»**, βασική προϋπόθεση είναι να έχεις πρώτα από όλα μιὰ καρδιά συμπαθή καί φιλεύσπλαχνη πρὸς τους συνανθρώπους σου. Τήν αγάπη σου στον Θεό, ό ασφαλέστερος τρόπος, για να την δείξεις καί να την άποδείξεις, δεν είναι άλλος από την αγάπη σου στον άδελφό σου. Δεν μπορείς να λες πώς αγαπās τον Θεό καί είναι το πιὸ προσφιλές πρόσωπο τῆς λατρείας σου, αν συγχρόνως δεν αγαπās τον πλησίον σου. Ό Εὐαγγελιστής τῆς αγάπης το τονίζει ιδιαίτερα: **«Εάν τις εΐπη ότι αγαπῶ τον Θεόν, καί τον άδελφόν αυτού μισῆ, ψεύστης εστίν· ό γάρ μη αγαπών τον άδελφόν δν έώρακε, τον Θεόν δν οὐχ έώρακε πώς δύναται αγαπᾶν;»** (Α΄ Ιωάν. δ΄ 20).

Αυτό, εΐπαμε, το γνωρίζαμε καί άποτελεΐ διαρκή διδασκαλία τῆς Άγίας Γραφῆς. Έκείνο πού μās βάζει σε σκέψεις είναι, πώς για να πλησιάσεις τον Θεό πρέπει να έχεις καί να διατηρεΐς μιὰ καρδιά σε κατάσταση διαρκούς χαρᾶς. Πάντοτε. Καί όταν ό όρίζοντας σκοτεινιάζει καί βαρια σύννεφα γεμίζουν τον οὐρανὸ τῆς ψυχῆς μας καί ή καταιγίδα πάει να ξεσπάσει. Καί τότε να μπορείς να διατηρεΐς την ήρεμία σου, ή ψυχή να εΐρηνεύει καί να μη λησμονεΐ, πώς την μόρα θα την διαδεχθεΐ ξαστεριά. Καί να χαΐρεσαι. **«Καί την χαρὰν υμῶν οὐδεΐς να αΐρη άφ΄ υμῶν»** (Ιωάν. ιστ΄ 22).

Εΐναι δυνατόν; Καί πώς; Έχουμε σκεφθεΐ ποτε τῆ χαρὰ να πιστεύεις; Να πιστεύεις όχι γενικά καί άόριστα, αλλά συγκεκριμένα καί συνειδητά στον Θεό Πατέρα, πού προσφέρει σε όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους πλούσια τὰ δῶρα τῆς θεϊκῆς αγάπης Του, την χάρη, την υίοθεσία, την έλπίδα. Υπάρχει μεγαλύτερη καί διαρκέστερη χαρὰ από αυτή; Εΐναι μικρή χαρὰ να μελετᾶμε την Κ. Διαθήκη καί να βλέπουμε να εΐναι όλόκληρη διαποτισμένη από την πιὸ βαθιά καί ύψηλή έννοια τῆς πατρότητας καί από ό,τι ιερὸ καί μεγάλο εκφράζει; Μās αγαπάει ό Θεός καί μās εύσπλαχνίζεται καί μās συμπαθεΐ καί μās στηρίζει καί μās άνορθώνει στις πτώσεις μας καί μās εΐρηνεύει καί με το μυστήριο τῆς μετανοίας μās άπαλλάσσει από το τυραννικό βάρος τῆς ένοχῆς καί τις τύψεις τῆς συνειδήσεως. **«Χαρὰ γίνεται έν τῷ οὐρανῷ έπὶ ένὶ άμαρτωλῷ μετανοούντι»** (Λουκ. ιε΄ 7). Καί ή χαρὰ αυτή δεν λαμβάνει χώρα μόνο στον οὐρανό, αλλά καί μέσα στις ψυχές καί εΐναι χαρὰ άπερίγραπτη. Καί ό άνθρωπος πού την άπολαμβάνει ζεΐ μέσα στοδ φῶς

τῆς παρουσίας του Θεου. Το συνειδητοποιούμε; Το ζοῦμε; Δεν σκιρτᾶ ή ψυχή μας από άγαλλίαση;

Η χαρὰ να πιστεύεις στην αγάπη του Θεου φαίνεται ιδιαίτερα στην μοναδική στους αιῶνες παραβολή του Άσώτου υίου. Έχουμε μπροστά μας την άνυπέρβλητη αγάπη του Θεου Πατέρα πού περιμένει πάντα με άνοιχτή την άγκαλιὰ το παραστρατημένο παιδί, όχι για να το άποδοκιμάσει ή να το τιμωρήσει, αλλά για να το ύποδεχθεΐ με περισσή στοργή, να το σφίξει στην άπλόχωρη άγκαλιὰ του, να το συγχωρήσει, να το ντύσει με την πρώτη στολή, να του φορέσει δαχτυλίδι καί να σφάξει για χάρη του το σιτευτὸ μοσχάρι. Ποιός, αλήθεια, μπορεί να εξαΐρέσει τον εαυτό του; Όσοι ακολουθήσαμε τον Άσωτο στον δρόμο τῆς άποστασίας, αλλά καί στον δρόμο τῆς έπιστροφῆς, μπορούμε να βεβαιώσουμε από την προσωπική μας πείρα τῆ χαρὰ να ζοῦμε κοντά στον φιλόστοργο Πατέρα μας, ντυμένοι με την στολή την πρώτη καί άπολαμβάνοντας την θαλπωρῆ τῆς οίκογενειακῆς θεΐας έστίας.

Πλαΐ στη χαρὰ να πιστεύεις αληθινὰ καί συνειδητά καί να ζεις την παρουσία του Θεου, ύπάρχει καί ή χαρὰ να έλπίζεις. **«Τῆ έλπίδι καΐροντες»** (Ρωμ. ιβ΄ 12) μās λέει ό άπόστολος Παῦλος, πού εΐχε την έλπίδα **«ὡς άγκυραν τῆς ψυχῆς άσφαλῆ τε καί βεβαΐαν»** (Εβρ. στ΄ 19). Η άκλόνητη έλπίδα στα μέλλοντα αγαθά, πού μās ύπόσχεται ό Θεός, μās γεμίζει χαρὰ καί κανένας άνθρωπος καί καμια δύσκολη περίσταση δεν μπορεί να μās την άφαιρέσει. Κατά τον Μ. Βασίλειο ή έλπίδα άνοίγει τον δρόμο στη χαρὰ καί την έγκαθιστᾶ στην ψυχή, ως μόνιμο σύνοικό της. **«Ελπίς εστίν ή την χαρὰν σύνοικον τῆ ψυχῆ του σπουδαίου παρασκευάζουσα»**. Ό ΐδιος ό Θεός εΐναι **«ό Θεός τῆς έλπίδος»** καί εΐναι ό μόνος πού μπορεί να **«πληρώση ήμās πάσης χαρᾶς καί εΐρήνης...»** (Ρωμ. ιε΄ 13). Στον Θεό έλπίζουμε καί Αυτός μās χορηγεΐ την έλπίδα. Την έμπνέει στην καρδιά μας καί όποιος στηρίζει τις έλπίδες του στον Θεό δεν **«καταισχύνεται»**, δεν διαψεύδεται. Αυτή την έλπίδα μās έφερε στη γῆ ό ένανθρωπήσας Υΐός καί Λόγος του Θεου. Ό ΐησους Χριστός εΐναι ή έλπίδα του κόσμου. Με την Άνάστασή Του συνέτριψε τις πύλες του Άδην, καταπάτησε τον θάνατο καί εκτοτε εμεΐς οΐ πιστοΐ δεν ζοῦμε ως **«έλπίδα μη έχοντες καί άθεοι έν τῷ κόσμῳ»** (Εφεσ. β΄ 12), αλλά **«έχοντες την έλπίδα ταύτην επ΄ αυτῷ (τῷ Χριστῷ) άγνίζομεν έαυτούς»** (Α΄ Ιωάν. γ΄ 3), για να παρουσιαζόμαστε καθαροΐ ένώπιον του Θεου. Καί **«οΐ καθαροΐ τῆ καρδία»** βλέπουν καί ζοῦν καί άναπνέουν μέσα στην παρουσία του Θεου.

«Αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τὸ μεστόιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν

τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίση ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔλθων εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς, ὅτι

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Θ' ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. β' 14-22

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ιβ' 16-21

δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι

καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογούμενη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι».

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΣ

«Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν».

Ἡ καταπάτηση τοῦ θεοῦ θελήματος, ὁ συμβιβασμὸς μὲ τὴν ἁμαρτία, οἱ ἐσωτερικὲς ἀγωνίες, οἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως, ἀφαιροῦν ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους τὴν εἰρήνην. Ἀκόμα διώχνουν τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην καὶ οἱ καθημερινὲς διαμάχες, οἱ διαφωνίες, οἱ διαπληκτισμοὶ μέσα στὸ σπῆτι, στὸ μαγαζί, στὴ δημόσια ἢ ἰδιωτικὴ ἐπιχείρηση, στοὺς δρόμους, στὰ μέσα συγκοινωνίας, στὶς πόλεις, στὰ χωριά, στὶς ἐξοχές. Καὶ τί νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ τὶς συγκρούσεις ἀνάμεσα σὲ Ἔθνη καὶ λαοὺς ἢ γιὰ τοὺς συνεχεῖς τοπικοὺς πολέμους, ποὺ διώχνουν ἀπὸ μεγάλο μέρος τοῦ πλανήτη μας τὸ περιστέρι τῆς εἰρήνης.

Καὶ ὅμως ὁ πόθος τῆς εἰρήνης φωλιάζει στὰ βάθη τῆς ψυχῆς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ζητοῦν μὲ πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους νὰ κατορθώσουν νὰ ζοῦν εἰρηνικά. Ἄλλοι νομίζουν ὅτι τὰ πλούτη εἰρηνεύουν τὴν ψυχὴ. Καὶ ἄλλοι ζητοῦν στὴ δόξα, στὰ μεγαλεῖα, τὴν ἐσωτερικὴν ἱκανοποίηση καὶ γαλήνην. Καὶ στὰ διακρατικὰ καὶ διεθνῆ ἐπίπεδα ζητοῦν μὲ ἐπιτροπὲς καὶ διεθνεῖς ὀργανισμοὺς νὰ σταθεροποιήσουν τὴν εἰρήνην στὸν κόσμον... Τὰ ἀποτελέσματα, συχνά, μηδαμινά. Καὶ στὶς καρδιὲς τῶν περισσοτέρων καὶ στὶς μεταξύ τους σχέσεις καὶ στὴν παγκόσμια κονίστρα, συχνά, δὲν ὑπάρχει εἰρήνη καὶ γαλήνη...

* * *

Ἔνα, ὅμως, ὄνομα, μπορεῖ νὰ πετύχει, ὅ,τι μύρια ἄλλα μέσα καὶ τρόποι δὲν μποροῦν νὰ τὸ πετύχουν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, βροντοφωνεῖ στοὺς Ἐφεσίους: **«Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν...»** Νὰ τὸ μοναδικὸ ὄνομα -τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι ὁ μόνος χορηγὸς τῆς ἀδυσάλευτης εἰρήνης. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διαβεβαίωσε τοὺς Μαθητὲς του: **«Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν».** Καὶ γιὰ νὰ μὴν μείνει οὔτε ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ εἰρήνη, ποὺ δίνει ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης, δὲν εἶναι ἴδια μὲ τὴν εἰρήνην ποὺ δίνει ὁ **«κόσμος»**, προσθέτει ἀμέσως: **«οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν».**

Ἡ εἰρήνην ποὺ μᾶς χορηγεῖται ἀπὸ τὸν Θεὸ διὰ μέσου τῆς πίστεώς μας στὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ἔχει τὸ ἐξῆς γνώρισμα: **«Δὲν εἶναι εἰρήνη, γαλήνη, ποὺ προέρχεται ἀπὸ μιὰ ἐξωτερικὴ διευθέτηση τῶν**

ὑποθέσεων μας, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τακτοποίηση τῆς ψυχῆς».

Ἡ τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη, ἡ πραότητα καὶ ἡ ἐγκράτεια, ἡ ταπείνωση καὶ ἡ ἀνεξικακία, αὐτὰ δίνουν τὴν γαλήνην καὶ τὴν εἰρήνην στὸν ἄνθρωπον. Μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νὰ μὴν ἔχει πλοῦτη καὶ δόξα καὶ κοινωνικὲς θέσεις καὶ ἀξιώματα, ὅταν ὅμως κάνει τὸ καθήκον του, ζεῖ τίμια, σκορπᾷ παντοῦ τὴν ἀγάπην, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ζεῖ εἰρηνικά. Μπορεῖ καὶ ἄρρωστος νὰ εἶναι καὶ ἀνάπηρος, ὅταν ὅμως πιστεῦει στὸν Κύριον καὶ Θεὸν του, καὶ προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμόσει τὶς ἐντολὲς Του, τὸν βλέπετε γαλήνιο, εἰρηνικό.

* * *

Σπαραζοῦν οἰκογένειες, κοινωνικὲς τάξεις, ἔθνη, διότι λείπει ὁ μοναδικός, ὁ ἀναντικατάστατος θεῖος κρίκος: Ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ὅπου λείπει ὁ Εἰρηνοποιὸς στήνει τὸν θρόνον της ἢ διχόνοια.

Ἡ ἀσφαλέστερη ὁδὸς γιὰ νὰ εἰρηνεύσουν μεταξύ τους οἱ καρδιές, ποὺ εἶναι ὡς τώρα ἀποξενωμένες καὶ ἀντιμάχονται, εἶναι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ νὰ πλησιάσουν τὸν Κύριον Ἰησοῦ. Ὅταν γεμίσουν οἱ καρδιές μὲ ἀγάπην πρὸς τὸν Λυτρωτὴν, τότε οἱ πάγοι λυώνουν, τὰ τεῖχνα γκρεμίζονται. Ἀνέχεται ὁ ἀληθινὰ πιστὸς τὶς ἀδυναμίες τοῦ ἄλλου, συγχωρεῖ τὶς ἐλλείψεις του, ἀκόμα καὶ ἂν τὸν ἔχει βλάβει καὶ αὐτὸ τὸ λησμονεῖ καὶ ἔτσι ἀποφεύγονται οἱ διαιρέσεις, οἱ διαπληκτισμοί.

Ἔνας, μοναδικός, ὁ κρίκος ὁ συνδετικὸς γιὰ τὶς οἰκογένειες, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τοὺς συνεργάτες, εἶναι ὁ Χριστός. **«Ὁ Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν...»**

Ὅλοι, λίγο-πολύ, ἔχουμε πείρα τῆς ἀλήθειας αὐτῆς. Ἐχθροὶ γιὰ χρόνια ἐνώθησαν, ὅταν κατατάχθηκαν στὴ θεία παράταξιν. Διαιρέσεις καὶ μίσσην διαλύθηκαν, ὅταν ἔδωσαν τὰ χέρια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου.

Ὁ μέγας Εἰρηνοποιὸς σκορπίζει τὸ θεῖο δῶρον τῆς εἰρήνης στὸν ταραγμένο μας κόσμον! Μᾶς συμφιλιώνει μὲ τοὺς συνανθρώπους μας, ἀφοῦ προηγουμένως μᾶς συμφιλιώσει μὲ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ προπάντων μὲ τὸν Θεόν. Χωρὶς εἰρήνην μὲ τὸν Θεὸ δὲν μποροῦμε νὰ ἔχουμε εἰρήνην μὲ τοὺς ἀνθρώπους.

«Ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατήσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεύμα,

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ ΙΓ΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐφεσ. δ΄ 1-7
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκᾶ ἰη΄ 18-27

καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ

πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ».

ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΑ ΣΩΜΑ!

«Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα»

Εἶμαστε ἓνα σῶμα! Διακήρυξη αἰώνια, ἀποκλειστικὰ χριστιανική. Σύνθημα ἀπὸ τὰ πιὸ κοινωνικά, πιὸ ἐπαναστατικά ποὺ ἀκούστηκαν ποτέ. Τὸ ἐξήγγειλε ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ τὸ ἔκανε πραγματικότητα παρουσιάζοντάς το ζωντανὸ ἢ πρώτη Ἐκκλησία: «Ὅσοι πιστεύουν στὸν Χριστὸ ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα, τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ!

Ποιὰ ὅμως ἡ σημασία της καὶ ποιῆς προεκτάσεις μπορεῖ νὰ ἔχει στὴ σημερινὴ ἐποχή;

A. ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος κάνει πρῶτα μιὰ θεμελίωση. Ἐξηγεῖ τὸ θαυμαστὸ αὐτὸ φαινόμενο τοῦ ἐνὸς σώματος ποὺ παρουσιάζουν οἱ πιστοί. Καὶ λέει: εἶμαστε ἓνα σῶμα καὶ αὐτὸ τὸ ὀφείλουμε στὸ ὅτι ἔχουμε ἓναν κοινὸ Πατέρα, τὸν Θεό, μιὰ κεφαλή, τὸν Χριστό, ἓνα Πνεῦμα, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Οἱ πιστοὶ ἔχουμε ἀκόμα μιὰ πίστη, ἓνα βάπτισμα καὶ μιὰ ἐλπίδα γιὰ τὴν κοινὴ μας πατρίδα, τὸν οὐρανὸ. «Ὅλα αὐτὰ τὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ μᾶς ἐννούνουν καὶ μᾶς κάνουν ἓνα ζωντανὸ ὄργανισμό, ἓνα σῶμα. **«Ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεύμα... εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων».**

Ἄς τὸ προσέξουμε πολὺ καλὰ αὐτό. Ὅλοι οἱ πιστοὶ εἶμαστε μέλη ἐνὸς ζωντανοῦ ὄργανισμοῦ. Ἀποτελοῦμε ἓνα σῶμα. Δὲν μποροῦμε νὰ χωριστοῦμε ἀπὸ αὐτό, χωρὶς συνέπειες. Ὅποιο μέλος ἀποκοπεῖ ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο σῶμα, θὰ νεκρωθεῖ. Χριστιανὸς ποὺ ζεῖ μιὰ ἐγωιστικὴ καὶ ἀνεξάρτητη ζωὴ ἀπὸ τὸ σύνολο, χωρὶς ἐκκλησιασμό, χωρὶς συμμετοχὴ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς ἀγάπη καὶ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἄλλους, εἶναι πιὰ νεκρὸς πνευματικά. Δὲν εἶναι ζωντανὸ μέλος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἄν ἀκόμα ἐνὸς βαπτίσθηκε ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἐγκαταλείψει τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, γιὰ νὰ πάει σὲ κάποιους αἰρετικούς, κόβει τὸν ἑαυτό του ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸν καταδικάζει σὲ μαρasmus καὶ πνευματικὸ θάνατο.

Ὁ Κύριος τὸ δῆλωσε αὐτὸ κατηγορηματικά: **«Ἐὰν μὴ τις μείνη ἐν ἐμοί (ἐνωμένος με ἐμένα τὴν κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα μου, τὴν Ἐκκλησία) ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη»** (Ἰωάν. ιε΄ 6).

B. ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑ

Πῶς ὅμως εἶναι δυνατόν ἢ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος νὰ ἐπιτευχθεῖ καὶ στὴν ἀνθρώπινη κοινωνία; Πῶς μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν ἓνα σῶμα ἄνθρωποι μὲ διαφορετικούς χαρακτήρες, μὲ διαφορετικὲς ἀπασχολήσεις, μὲ διαφορετικὴ μόρφωση; Μήπως ἢ ἐνότητα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀδύνατη καὶ ἀκατόρθωτη;

Ἄλλὰ τί συμβαίνει στὸ σῶμα μας; Δὲν ἀποτελεῖται αὐτὸ ἀπὸ πολλὰ μέλη ποὺ τὸ καθένα ἐκτελεῖ διαφορετικὴ λειτουργία; Κι ὅμως παρατηρεῖται μιὰ τόσο ἀρμονικὴ ἐνότητα. Πῶς κατορθώνεται αὐτό; Μὲ τὴν θαυμαστὴ ἀλληλοβοήθεια. Τὰ μέλη ὑπηρετοῦνται ἀμοιβαῖα. Ἀνήκουν στὸ ἴδιο σῶμα καὶ τὸ ἓνα ἐξυπηρετεῖ καὶ βοηθεῖ τὸ ἄλλο.

Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἐπιτυγχάνεται ἢ ἐνότητα καὶ στὴν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων. Ὑπάρχει ἀσφαλῶς καὶ ἐδῶ ἢ ποικιλία, ἢ διαφορά, ἢ πολυπλοκότητα. Ὅμως ἢ διαφορά αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ εἶναι αἰτία διαιρέσεως, ἀλλὰ βάση τῆς ἀρμονίας. Ἐὰν εἶμαστε μέλη ἐνὸς σώματος, ὀφείλουμε πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀγάπη, τὴν ἐξυπρέτηση, τὴν τιμὴ. Αὐτὸ ἀκριβῶς ὑπογραμμίζει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καλεῖ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου νὰ διατηροῦν τὴν ἐνότητα ποὺ τοὺς χάρισε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μέσα στὴν Ἐκκλησία, **«μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ».** Καὶ ἐπειδὴ τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ἀσφαλῶς δύσκολο, τοὺς προτρέπει νὰ **«σπουδάζουν»** νὰ ἀγωνίζονται συστηματικὰ γιὰ τὴ διατήρηση αὐτῆς τῆς ἐνότητας.

* * *

Χρειάζεται ἀγώνας γιὰ τὴν ἐπιτυχία καὶ διατήρηση τῆς ἐνότητας μεταξύ μας. Ὁ κρίκος τῆς ἐνότητας εἶναι πολὺ εὐθραυστος καὶ χρειάζεται μεγάλη προσοχή. Δὲν γίνεται διαφορετικά. Γιὰ νὰ διατηρηθεῖ ἢ ἐνότητα, θὰ ἀγαπήσεις τὸν ἄλλο εἰλικρινὰ καὶ οὐσιαστικά. Θὰ ἀνεχθεῖς τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὶς ἐλλείψεις τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου σου. Θὰ μακροθυμήσεις ὅταν οἱ ἄλλοι σὲ βλάψουν. Θὰ ἀντιμετωπίσεις μὲ πραότητα τὸ σφάλμα τοῦ ἄλλου. Κι ἀκόμα, θὰ προσφέρεις χωρὶς ὑστεροβουλία τὴν βοήθειά σου σ' ὅποιον τὴ χρειάζεται. Θὰ χαρεῖς στὴ χαρὰ τους καὶ θὰ κλάψεις στὸν πόνο τους. Πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀλληλοβοήθεια στηρίζεται τὸ γερὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐνότητας τοῦ σώματος τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ύσχημη μιὰ τέτοια μάνα!

Δὲν ὑπάρχει πιὸ μεγάλο μαρτύριο ἀπὸ τὸ νὰ ἀγαπᾶς μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἀνιδιοτέλεια καὶ νὰ μὴ βρίσκεις καμιά ἀνταπόκριση στὴν ἀγάπη σου. Νὰ δίνεις τὸ πᾶν καὶ νὰ εἰσπράττεις τὸ μηδέν. Οὔτε ἓνα ἀπλὸ «εὐχαριστῶ» οὔτε ἓνα χαμόγελο οὔτε ἓνα βλέμμα φωτεινό. Καὶ νὰ ἦταν μιὰ σκέτη ἀχαριστία! Κάτι χειρότερο: Νὰ δέχεσαι «ἀντὶ τοῦ μάνα κολή, ἀντὶ τοῦ ὕδατος ὄξος, ἀντὶ τῆς ἀγάπης τὸν σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου». Τὸ παράπονο τοῦ Κυρίου γιὰ τὸν ἀχάριστο καὶ χιλιοευλογημένο λαό. Ἀλήθεια, τί ἥρωισμὸς χρειάζεται γιὰ νὰ σπκώσει κανεὶς καρτερικὰ ἓνα τέτοιο σταυρό! Τί ὑπεράνθρωπη προσπάθεια, γιὰ νὰ μὴ λυγίσουν οἱ εὐγενικὲς ὑπάρξεις κάτω ἀπὸ τὸ ἀσίκνωτο βάρος τῆς ἀχαριστίας!

Ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια ἀχαριστία, τόσο ἀποκρουστικὴ, φαίνεται ἀπίστευτη. Καὶ ὅμως, αὐτὸ εἶναι τὸ τραγικὸ, δὲν σπανίζει καθόλου στὴν ἐποχὴ μας. Τὴν συναντᾶμε τόσο συχνὰ καὶ μάλιστα σὲ χώρους ιδιαίτερα εὐαίσθητους, ἱερούς. Ἀπευθύνεται σὲ πρόσωπα πού τοὺς χρωστᾶμε τὰ πάντα, πού μπορεῖ νὰ ἔχουν θυσιαστεῖ γιὰ μᾶς. Καὶ ἓνα τέτοιο ἱερὸ πρόσωπο εἶναι ὁ πατέρας, ἡ μητέρα. Σήμερα θὰ σταθοῦμε ιδιαίτερα στὴν μητέρα.

Ἴσως ἔχουμε ἀκούσει τὴν ἱστορία. Ἐνα κορίτσι εἶχε μιὰ ἄσχημη μάνα. Ἄν εἶναι ποτὲ ἄσχημη αὐτή, πού κρύβει μέσα της τόσοι καὶ τέτοιους ἀτίμητους θησαυροὺς ἀγάπης! Μάνα, πού στὴν καρδιά της φωλιάζει ἡ ἀγάπη, πού τὸ καθαρὸ βλέμμα της ἀκτινοβολεῖ τὴν ἀγάπη, πού στὰ χεῖλη της ἀνθίζει πάντα τὸ χαμόγελο τῆς καλοσύνης, δὲν εἶναι ποτὲ ἄσχημη. Εἶναι πάντα ὁμορφη, χαριτωμένη. Τὸ πιὸ ὁμορφο πλάσμα τοῦ κόσμου. Γιατὶ τὴν ἀληθινὴ ὁμορφιὰ δὲν τὴν κάνουν μόνο τὰ συμμετρικὰ χαρακτηριστικά. Πιὸ πολὺ τὴν ἐξωτερικεύει ὁ ἐσωτερικὸς

πλοῦτος τῆς καλοσύνης.

Καὶ ὅμως τὸ κορίτσι αὐτὸ δὲν ἔβλεπε τίποτε ἀπὸ αὐτά. Ἐκρινε «τὴν κατ' ὄψιν κρίσιν». Ἐβλεπε τὶς οὐλὲς στὸ πρόσωπο τῆς μητέρας της καὶ ἀντιδρούσε. Δὲν μποροῦσε νὰ προχωρήσει πέρα καὶ πίσω ἀπὸ αὐτές. Ἡ καμμένη ἡ μάνα λυπόταν, ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Πιὸ πολὺ τῆς στοίχιζε γιὰ τὸ παιδί της. Γιατὶ τὸ παιδί της παιδευόταν. Γι' αὐτὸ καὶ μιὰ μέρα ἀποφάσισε νὰ μὴν κρατήσει ἄλλο τὸ μυστικὸ της. Καὶ τῆς τὸ ἀποκάλυψε. Τὴν πῆρε στὸ δωμάτιό της καὶ μὲ ὑγρὰ μάτια τῆς διηγήθηκε τὴν ἱστορία της πού ἦταν καὶ δική της ἱστορία.

— Παιδί μου, πᾶνε τώρα δεκαπέντε περίπου χρόνια. Ἦσουν τότε μωράκι στὴν κούνια. Ἦσουν ἡ χαρά μου, τὸ πᾶν. Μὲ τὴν λαχτάρα σου ξημεροβραδιαζόμουνα. Καὶ νὰ μιὰ μέρα, πού εἶχα βγεῖ γιὰ λίγο ἔξω, γυρίζοντας, βλέπω νὰ βγαίνουν καπνοὶ ἀπὸ τὸ σπῆμα μας. Οἱ φλόγες ἀμέσως τύλιξαν τὰ πάντα. Κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ πλησιάσει. Καὶ νὰ ξέρω, ἐγώ, πὼς εἶσαι μέσα καὶ κινδυνεύεις! Σὰν τρελὴ ρίχτηκα μέσα στὴν φωτιά. Ὅλοι ἔπεσαν ἐπάνω μου, γιὰ νὰ μὲ συγκρατήσουν. Τοὺς παραμέρισα ἀποφασιστικὰ καὶ ἀψηφώντας τοὺς καπνοὺς καὶ τὶς φλόγες, ἔφθασα στὴν κούνια σου. Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ εἶχες καεῖ. Σὲ ἄρπαξα καὶ σὲ ἔβγαλα ἔξω. Ἐσὺ δὲν εἶχες πάθει τίποτα.

Ἐγὼ ὅμως; Ἐγώ, στὴν προσπάθειά μου νὰ φθάσω κοντά σου, εἶχα παραμορφωθεῖ. Αὐτὸ δὲν μὲ πείραζε. Πείραζε ὅμως καὶ πειράζει καὶ ἐνοχλεῖ ἐσένα. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ γίνῃ διαφορετικά...

Ἡ μάνα σταμάτησε. Τὰ μάτια καὶ τῶν δύο εἶχαν βουρκώσει. Τὸ κορίτσι δὲν ἄντεξε ἄλλο. Τὰ δάκρυα ἔτρεχαν τώρα πιά ἀσταμάτητα. Ἐπεσε στὴν ἀγκαλιά της καὶ ἄρχισε νὰ βρέχει μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τὰ χέρια της. Καὶ μέσα στὰ ἀναφιλητά της πρόφερε μὲ συγκίνηση: Εἶσαι ἡ πιὸ καλὴ μανούλα τοῦ κόσμου. Συγχώρεσέ με. Καὶ ἀγκαλιασμένες σ' ἓνα ἱερὸ σύμπλεγμα, ξεκινούσαν γιὰ μιὰ νέα ζωὴ.

Ἐπρεπε νὰ μιλήσει ἡ μάνα, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ συγκινητικὴ αὐτὴ ἀλλαγὴ. Ἀλήθεια, ἂν ἤθελαν νὰ μιλήσουν ὅλες οἱ μάνες καὶ νὰ ποῦν στὰ παιδιά τους, πόσες φορές ἔπεσαν σὲ λογίων-λογίων φλόγες γιὰ νὰ τὰ σώσουν! Ἐ, λοιπόν, σὲ τέτοιες φλόγες καίγεται συχνὰ ἡ μητρικὴ καρδιά. Βλέπουν τὸ παιδί τους νὰ κινδυνεύει ἀπὸ τὶς ὑπουλες παρέες, ἀπὸ τὶς φλόγες τὶς πιὸ τρομερὲς καὶ καίγονται οἱ ἴδιες στὸ καμίνι τῆς πιὸ μεγάλης δοκιμασίας. Τὸ πρόσωπό τους ἀλλοιώνεται, παραμορφώνεται, γερνάει πρόωρα.

Ἄν φρόντιζαν τὰ παιδιά ὅλου τοῦ κόσμου, νὰ μὴ ξαναβρεθεῖ ποτὲ καμιά μάνα, σ' ἓνα τέτοιο ὀδυνηρὸ μαρτύριο, θὰ ἦταν τὸ πιὸ πολῦτιμο δῶρο γι' αὐτὴν.

ZOH

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ZOH»

Κυκλοφορεῖ κάθε μήνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ZOH» Σ.Α., Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἱπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἱπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΕΠΑΝΩ ΣΤΙΣ ΕΠΑΛΞΕΙΣ

Έπάνω στις επάλξεις του αγώνα βρήκε τον Γεννάδιο ο τελευταίος κίνδυνος: η χολέρα του 1854. Η χολέρα, που έφερε ο ξένος στρατός προξένησε τότε πραγματική κοινωνική αποσύνθεση στην Αθήνα. Πανεπιστήμιο, Γυμνάσια, Σχολεία, όλα έκλεισαν.

Τόν ίδιο κίνδυνο διέτρεχε και η Ριζάρειος. Κινδύνευε να σταματήσει και αυτή τα μαθήματά της. Οί μαθητές φοβόντουσαν να συνεχίσουν. Ο Γεννάδιος όμως έμενε πιστός στη θέση του. Κάθε πρωί ξεκινούσε για τη Σχολή άψηφώντας τον κίνδυνο.

Δέν πέρασαν όμως πολλές ημέρες και προσεβλήθει από τη φρικτή εκείνη αρρώστια. Γύρισε σπίτι του, έπεσε στο κρεβάτι και στις 12 Νοεμβρίου 1854 πέταξε κοντά στο θρόνο του Χριστού.

Την επομένη οί δικοί του έθαψαν τον Γεννάδιο χωρίς πομπή σ' ένα μεμονωμένο τάφο και έβαλαν πάνω μία απέριτη επιτύμβια πλάκα.

Λίγες όμως ημέρες μετά τον θάνατό του, όταν πια η τρομερή επιδημία υποχώρησε και ο κόσμος άρχισε να κυκλοφορεί ελεύθερα, η ελληνική ψυχή, από τον πρωθυπουργό ως τον άπλο πολίτη, έκλαψε τον χαμό του Γεώργιου Γεννάδιου. Ο πρωθυπουργός Κ. Μαυροκορδάτος, επισκέφθηκε την οικογένεια του μακαρίτη δάσκαλου. Η πράξη αυτή του Μαυροκορδάτου ήταν ένα δείγμα της βαθιάς εκτίμησης, που έτρεφε ο γέροντας αγωνιστής στον αείμνηστο Ήπειρώτη. Συγχρόνως εξέφρασαν την λύπη τους για τον θάνατο του Γεννάδιου τ' Υπουργείο της Παιδείας, η Βουλή και η Γερουσία.

Τόν ίδιο καιρό και οί εφημερίδες αφιέρωσαν θερμά εγκώμια στον άκαταπόνητο δάσκαλο όπως ο «Ηλιος» και η εφημερίδα των Αθηνών «Ελπίς».

Έπίσης ιδιαίτέρως τον τίμησαν τα πνευματικά ιδρύματα της Ελλάδας και του έπλεξαν θερμά εγκώμια οί λόγιοι της Εύρώπης.

Στις 20 Μαρτίου 1855, τ' Πανεπιστήμιο Αθηνών έκανε επίσημο Μνημόσυνο του Γεωργίου Γενναδίου στην Άγία Ειρήνη, που ήταν τότε η Μητρόπολη των Αθηνών. Μίλησε με συγκίνηση και με φράσεις γεμάτες ευγνωμοσύνη ο καθηγητής της Αρχαιολογίας Ραγκαβής, που υπήρξε μαθητής του αείμνηστου Ήπειρώτη.

Και η Μέση Έκπαίδευση δέν παρέλειψε να εκφράσει την ευγνωμοσύνη της στον άκάματο πρωτεργάτη και ταπεινό πρωταγωνιστή της. Στα σχολεία των Αθηνών και των έπαρχιών έγιναν μνημόσυνα και οί μαθητές με προσοχή άκουσαν λόγια θερμά για τόν άξέχαστο δάσκαλο.

Στα εγκώμια για τόν Γεννάδιο πήραν μέρος και πολλοί ξένοι επιστήμονες. Καθηγητές και λόγιοι της Εύρώπης έγραψαν πολλούς επαινούς για τόν άκατάβλητο Γεννάδιο. Μίλησαν με θαυμασμό για

τα κατορθώματά του, τα έργα του και τις μάχες για την έλευθερία της Ελλάδας.

Τ' Πανεπιστήμιο της Λειψίας, στο όποιο είχε σπουδάσει, όταν τ' 1838 πανηγύριζε την ίδρυσή του, απένειμε στον Γεννάδιο τ' «επί τιμή δίπλωμα» κατόπιν προτάσεως τριών διάσημων καθηγητών του. Κανείς από τούς τότε λογίους Έλληνες δέν είχε τύχει μιας τόσο μεγάλης τιμής σαν αυτή, που έγινε στον ταπεινό Ήπειρώτη δάσκαλο.

Άλλά άς γυρίσουμε πάλι στην Ελλάδα. Όταν έκλειναν έκατό χρόνια από τ' άνδραγάθημα του Γενναδίου στο Ναύπλιο, ήρθε τ' μικρό του χωριό, τα Δολιανά, και έδειξε την ευγνωμοσύνη του στο μεγάλο Ήπειρώτη, μετονομάζοντας την πλατεία του «πλατεία Γενναδίου», καθορίζοντας ειδικό μνημόσυνο και άναρτώντας στα Γραφεία της Κοινότητας την φωτογραφία του. Τις αποφάσεις αυτές τις έγραψαν άμέσως στο γιό του Γενναδίου, που ήταν πρεσβευτής στο Λονδίνο.

Στη συνέχεια της άπαντητικής επιστολής ο γιός του μεγάλου δάσκαλου μιλάει για τ' δωρεά, που έκανε πρ'ος τιμήν του πατέρα του, δίνοντας όλη την πατρική του βιβλιοθήκη από 24000 τόμους στην Άμερικανική Σχολή των Αθηνών με τόν όρο να κτίσει αυτή τ' μέγαρο, που θα την στεγάσει.

Αυτό και έγινε! Η Άμερικανική Σχολή ύστερα από λίγα χρόνια έκτισε τ' «Γεννάδειο Βιβλιοθήκη» στη νοτιοανατολική πλευρά του Λυκαβηττού. Σήμερα η Βιβλιοθήκη αυτή περιλαμβάνει 50000 περίπου τόμους, έχει δέ κυρίως συλλογές κλασικών συγγραφέων, βιβλία γύρω από την ελληνική επανάσταση και την τουρκοκρατία κ.ά. Επίσης διαθέτει πολλές παλιές εκδόσεις, σπάνιους γεωγραφικούς χάρτες, 300 πολύτιμα χειρόγραφα και 600 βιβλία με βιβλιοδεσία ιστορικής ή μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας.

Έτσι πέρασε τ' ζωή του ο Γεώργιος Γεννάδιος. Γνώρισε κατατρεγμούς και περιφρονήσεις. Άλλά πάντοτε στο τέλος νικούσε. Κι όμως ο νικητής αυτός είχε και αυτός τ' ήττα του. Ένας τόν όποιο συνεχώς με δέος απέφευγε τόν νίκησε στο τέλος: Η δόξα. Την απέφευγε τ' δόξα με κάθε θυσία. Άλλά στη φυγή αυτή δέν επικράτησε. Και όταν άκόμη ζούσε δοξάσθηκε, αλλά πρ'ό πάντων μετά τ' θάνατό του η δόξα και η τιμή πολλών τόν συνόδευσαν. Γιατί υπήρξε ο άπλος Έλληνας, ο ταπεινός αγωνιστής, που μοναδικός πόθος και παλμός του ήταν τ' μεγαλείο της πατρίδας, ο άνιδιοτελής λάτρης του καθήκοντος, έστω και άν θυσίαζε υγεία και ζωή...

Μήπως πάντα έτσι δέν συμβαίνει; Την άληθινή δόξα άπολαμβάνουν όσοι άποφεύγουν τ'ν ματαιοδοξία!

ΤΟΡΠΙΛΙΖΕΤΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διακήρυξε αὐτονόητες ἀλήθειες στοὺς φορεῖς τῆς ἐξουσίας πού εἶναι ἐπιφορτισμένοι γιὰ τὴν πιστὴ τήρηση τῶν συνταγματικῶν διατάξεων. Ἄγνοεῖ ἡ Κυβέρνηση ὅτι ἡ οἰκογένεια εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς κοινωνίας καὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ Ἔθνους; Ἄγνοεῖ ὅτι ὁ γάμος, ἡ μητρότητα καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία τελοῦν ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ Κράτους; Πῶς προστατεύεται σήμερα ἡ οἰκογένεια, ἡ μητρότητα, ὁ γάμος, ἡ παιδικὴ ἡλικία; Πρόκειται γιὰ προστασία τῆς οἰκογένειας, ὅπως χαρακτηριστικὰ τονίζει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τὸ ἐπίσχυοντο «*νομοσχέδιο γιὰ τὴν ταυτότητα τοῦ φύλου πὸν προκαλεῖ τὸ αἰσθημα τῆς κοινωνίας, τορπιλίζει τὸν ἱερὸ θεσμό τῆς οἰκογένειας, ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ χρηστὰ ἥθη καὶ τὴν κοινὴ λογικὴ καὶ κυρίως καταστρέφει τὸν ἄνθρωπο; Ἀντὶ νὰ λιγοστεύει τὴ σύγχυση καὶ τὶς ψυχικὲς διαταραχὲς, θὰ τὶς ἀυξήσει καὶ θὰ δώσει διαστάσεις ἐπικίνδυνον κοινωνικοῦ φαινομένου. Ἰδίως ὅταν ἐπεκτείνει τὶς δυνατοτήτες του καὶ μεταξὺ μαθητῶν, δημιουργεῖ ἐκρηκτικὴ κατάσταση καὶ στὰ σχολεῖα». Μάλιστα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐκτιμᾷ ὅτι «*πίσω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς προσπάθειες δὲν διακρίνει τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ταλαιπωρημένο καὶ ἀδικημένο συνάνθρωπο, ἀλλὰ τὴν ὑπαρξὴ ἰσχυρῶν ὁμάδων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴ διάλυση τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ τὴν πνευματικὴ νέκρωση τοῦ ἀνθρώπου*». Τόσος, λοιπόν, ξεπεσμός; Τόση ἀμβλυσὴ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθητηρίου;*

ΝΑ ΣΤΑΘΜΙΣΟΥΝ ΤΙΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥΣ

Ρίχνει, λοιπόν, τόσο βάρος ἡ Κυβέρνηση γιὰ τὴν «*ταυτότητα τοῦ φύλου*», ὅταν τόσα ἄλλα καυτὰ προβλήματα περνοῦν ἀπαρατήρητα; Τί φροντίδα λαμβάνει γιὰ τὸ δημογραφικὸ, γιὰ τὴ σημερινὴ οἰκογένεια πὸν ἀγωνίζεται ἀπεγνωσμένα γιὰ τὴ συντήρησή της, γιὰ τὰ παιδιά χωρὶς τὰ στοιχειώδη; «*Ὅλα τὰ παιδιά ἔχουν δικαίωμα στὴ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ ἀκεραιότητα τοῦ προσώπου τους καὶ τὰ κράτη μέλη τῆς Ε.Ε. θὰ πρέπει νὰ παρέχουν εἰδικὴ προστασία στὰ παιδιά πὸν ἔχουν ὑποστῆ βασιανιστήρια, κακομεταχείριση ἢ ἐκμετάλλευση ἀπὸ μέλη τῆς οἰκογενείας τους ἢ ἄλλα πρόσωπα στὰ ὁποῖα ἔχει ἀνατεθεῖ ἡ φροντίδα τους. Τὰ παιδιά ἔχουν δικαίωμα νομικῆς προστασίας, ἐλευθερίας, διατηρήσεως τῆς πολιτιστικῆς τους ταυτότητας, ψυχαγωγίας καὶ ὑγειονομικῆς περιθάλψεως καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα δικαίωμα στὴ μόρφωση*». Τὶς θέσεις αὐτὲς διακηρύσσουν κατὰ καιροὺς, ὄχι μόνο ἡ Ε.Ε. ἀλλὰ καὶ ἄλλοι γνωστοὶ διεθνεῖς ὀργανισμοί. Τονίζουν ἀκόμη, ὅτι «*τὰ παιδιά πρέπει νὰ προστατεύονται ἀπὸ κάθε μορφὴ οικονομικῆς ἐκμετάλλευσης, νὰ μὴν ἐκτελοῦν ἐργασίες πὸν θέτουν σὲ κίνδυνον τὴν υγεία, τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν ψυχολογικὴ τους κατάσταση*». Καὶ ἐνῶ θὰ περίμενε κανεὶς νὰ ληφθοῦν καὶ ἐδῶ μερικὰ στοιχειώδη μέτρα γιὰ τὴν προστασία καὶ βοήθεια τῶν παιδιῶν, δυναμιτίζουν ἱερὰ αἰσθήματα, γκρεμίζουν ἰδανικά, περιφρονοῦν ἐπιδεικτικὰ τὸν αἰώνιο νόμο τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀναπνοὴ τῶν μεγάλων ψυχῶν

Στὸ στόχαστρο καὶ πάλι ὁ ἐκκλησιασμός καὶ ἡ προσευχὴ στὸ σχολεῖο. «*Κόκκινη κάρτα*», στὸ προεδρικὸ διάταγμα Γαβρόγλου, ὡς πρὸς τὸν ἐκκλησιασμό, τὶς ὥρες διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑορτασμό τῆς γιορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν «*βγάζει*» τὸ ΣτΕ μὲ γνωμοδότησή του.» («*Καθημερινὴ*» 8.8.2017). Δυστυχῶς μερικὸι ἀγνοοῦν τὴν ἐξυψωτικὴ δύναμη τῆς συνομιλίας μὲ τὸν Θεό. Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς μεταφυσικὴ διάσταση, χωρὶς τὴν υἱικὴ σχέση μὲ τὸν Θεό, δὲν μπορεῖ νὰ ὀλοκληρωθεῖ. Δὲν ὑπάρχει πιὸ ὠραία καὶ ἱερὴ στιγμὴ ἀπὸ ἐκείνη πὸν ἀνυψώνει τὴ σκέψη καὶ τὴν καρδιά του στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ συνομιλήσει μὲ τὸν Θεό, ὅπως τὸ παιδί μὲ τὸν πατέρα. Ἐκεῖ ἡ ψυχὴ ἀκουμπάει μὲ ἐμπιστοσύνη τὶς ἀνισυχίες της, τὰ προβλήματα της, τοὺς ὁμορφους πόθους της. Ἡ ἀνύψωση αὐτὴ εἶναι εἰσπνοὴ ὀξυγόνου, ἀποτοξίνωση τοῦ πνευματικοῦ ὀργανισμοῦ, δύναμη ἀκαταμάχητη γιὰ τὴν ψυχὴ. Ἀνανεωμένη ἐπιστρέφει ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὴν ἱερὴ αὐτὴ ἀνάβαση γιὰ νὰ συνεχίσει τὸν ἀγῶνα της. Αὐτὴ τὴν ἀνάγκη τῆς προσευχῆς καὶ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ ἔνωσαν ὅλες οἱ μεγάλες ψυχές. Ἦταν ἡ ζωὴ τους, ἡ χαρὰ τους, ἡ ἀναπνοὴ τους. «*Τοῦ Θεοῦ μνημονευτέον μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον*» ἔλεγε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ προσευχὴ ἦταν κατὰ περισσώτερον ἀπὸ τὴν ἀναπνοή. Σήμερα; Τὸ δράμα τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἀπουσία γενναίων ψυχῶν.

Ἡ καταθλιψὴ χτυπάει καὶ τοὺς εφήβους

Κρούει καὶ πάλι τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου σὲ ἔκθεση της ἡ Παγκόσμια Ὀργάνωση Ὑγείας. Σ' αὐτὴ γίνεται ἀναφορὰ στὸ φλέγον πρόβλημα τῆς ψυχικῆς υγείας καὶ ἰσορροπίας, καθὼς ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ ὑποφέρει ἀπὸ ψυχικὲς διαταραχὲς μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ ἄγχος καὶ ἡ κατάθλιψη. Φτάσαμε τὸ 17% τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ νὰ εἶναι καταθλιπτικὸ καὶ μάλιστα ἀπὸ ὅλο καὶ μικρότερες ἡλικίες. Πρόσφατο δημοσίευμα ἀναφέρει: «*Ἐνα στὰ τέσσερα κορίτσια πάσχει ἀπὸ κλινικὴ κατάθλιψη προτοῦ κλείσει τὰ δεκατέσσερα χρόνια, σύμφωνα μὲ ἔρευνα πὸν πυροδότησε νέους φόβους μήπως καὶ οἱ ἔφηβοι στὴ Βρετανία πάσχουν ἀπὸ μιὰ ἐπιδημία κακῆς ψυχικῆς υγείας. Ἡ μελέτη διαπιστώνει ὅτι τὸ 24% τῶν δεκατετράχρονων κοριτσιῶν καὶ τὸ 9% τῶν ἀγοριῶν τῆς ἴδιας ἡλικίας πάσχουν ἀπὸ κατάθλιψη. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι 166 χιλιάδες κορίτσια καὶ 67 χιλιάδες ἀγόρια σὲ ὀλόκληρη τὴ Βρετανία εἶναι θλιμμένα*» («*Καθημερινὴ*» 21.9.2017). Καὶ στὸ εὐλογο ἐρώτημα «*γιατί;*» δύο διάσημοι ψυχίατροι ἀπαντοῦν: «*Ἐχομε ἀπαθῆσει ἓνα βασικὸ στοιχεῖο, συστατικὸ τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης, τὴ φωτισμένη συνείδηση, τὴν ἔχομε σπρώξει στὸν κόσμον τοῦ ὑποσυνειδήτου. Ὁ ἄνθρωπος ποτὲ δὲν κατόρθωσε μόνος του νὰ ὑπερικήσει τὶς δυνάμεις τοῦ ὑποσυνειδήτου χωρὶς τὴν βοήθεια πὸν τοῦ ἔδινε κάθε φορὰ ἡ ἀληθινὴ θρησκευτικὴ πίστη*».

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«**ΖΩΗ**»
Ἰπποκορότους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ